

בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

בלימ"ש לעניינים מנהליים ת"א
תמ 134/07 (בשא 31391/07)
אילת שקד חצובי נ. עיריית רחובות
(בתיק אילת שקד חצובי נ. עיריית)
ת.פתיחה: 09/08/07 סדר דין: רגיל

59B

המבקשת: אילת שקד חצובי ת.ז. 005783535
מרחוב הגליל 9, רחובות 76601
באמצעות ד"ר הנריק רוסטוביץ ושות' – חברת עורכי דין
מרחוב תוצרת הארץ 16 תל אביב 67891
טל. 03-6954111 פקס. 03-6954112
דואר אלקטרוני: E-mail: eran@rostowicz.com

- נ ג -

המשיבות: 1. עיריית רחובות
מרחוב בילו 2, רחובות 76442
2. שוהר, שרותי תעבורה 2001 בע"מ, ח.פ. 8-306786-51
רחוב צבי הנחל 1, ת.ד. 12108
ד.ג. חפר, פארק התעשייה עמק חפר 38000

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, (להלן: "החוק") הגישה המבקשת באמצעות באי כוחה תובענה ייצוגית נגד המשיבות.
תובענה זו עוסקת בגבייה של אגרה בגין "גרירת רכב והחזרתו" (להלן: "האגרה"), שלא בהתאם לחוראות תקנה 77 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, (להלן: "התקנות") והתוספת החמישית לתקנות. ושלא בהתאם לחוראות חוק עזר לרחובות (העמדת רכב וחנייתו), התש"ן-1989 (להלן: "חוק העזר"). המשיבות גובות את האגרה באופן שיטתי במשך שנים רבות.
בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית מהטעמים המפורטים להלן.

הצדדים לתובענה הייצוגית והסמכות העניינית

1. רכבה של המבקשת נגרר בידי המשיבה מסי 2 (להלן: "הגורר") בהוראת המשיבה מסי 1 (להלן: "העירייה") ומטעמה. המבקשת נדרשה לשלם את האגרה כתנאי לשחרור הרכב. העירייה היא "רשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, (להלן: "חוק בתי משפט לעניינים מנהליים").
2. הגורר גרר את רכבה של המבקשת מכוחה של הוראת העירייה ומטעמה, וגבה את אגרת הגרירה (להלן: "האגרה") מכוחה של הוראת העירייה. בית משפט נכבד זה מוסמך לדון בתובענה המוגשת גם נגד הגורר, משום שהוא עונה על הגדרת: "וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין", שבסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.
3. התובענה הוגשה בהתאם להוראות סעיף 3(א) לחוק וסעיף 11 לתוספת השנייה לחוק. לבית משפט נכבד זה סמכות לדון בתובענה הייצוגית מכוח סעיף 5(ב)(2) לחוק.

התנאים לאישור התובענה כייצוגית

4. התובענה הוגשה על ידי המבקשת בהתאם לסעיף 4(א)(1) לחוק. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט, המשותפים לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם בשם אותה קבוצה -
 - (א) הקבוצה היא: בעלי הרכב, אשר הרכב שלהם נגרר בידי גורר מטעם העירייה ובהוראתה, ואשר חויבו בתשלום אגרה של 200 ש"ח בגין הגרירה.
 - (ב) העובדות המתוארות בפרק "האירועי" זהות לגבי כל חברי הקבוצה למעט מועד האירוע השונה מחבר לחבר. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
 - (ג) הסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה.
 - (ד) העובדות והסוגיות הן מהותיות, משום שעסקינן בגביית תשלום חובה שלא על פי דין.
5. קיימת אפשרות סבירה, שהשאלות העובדתיות והמשפטיות יוכרעו לטובת הקבוצה -
 - (א) התשתית העובדתית זהה לגבי כל חברי הקבוצה, למעט מועד האירוע השונה מחבר לחבר. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
 - (ב) הסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה, וכולן מבוססות על חקוקים.

6. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין, משום אין זה יעיל ואין זה הוגן, שכל חבר בקבוצה יגיש תובענה אישית להשבת הסכום העודף של האגרה בסך של 199.64 ש"ח, שנגבתה שלא כדין -
- (א) בכל תובענה אישית כזו, יידרש כל חבר בקבוצה לפרוש מחדש את הסוגיות המשפטיות המקצועיות בפני שופטים שונים של בית המשפט לתביעות קטנות, שספק אם סוגיות אלה הם בסמכותו, או לחילופין, בפני שופטים שונים של בית המשפט לעניינים מנהליים.
- (ב) תובענה אישית של 199.64 ש"ח אינה מצדיקה הגשת תובענה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים.
7. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת -
- (א) המבקשת נפגעה כספית מתשלום האגרה באותו אופן שנפגעו חברי הקבוצה, ולפיכך, היא מייצגת נאמנה את האינטרס של יתר חברי הקבוצה.
- (ב) דייר הנריק רוטטוביץ, אחד הח"מ, עוסק במקצועו כפרקליט עצמאי זו השנה ה- 32, והוא אמון על דיני תשלומי החובה כמחבר ספרי עיון ומאמרים וכמראה בתחום זה.
8. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב - הח"מ אינם מייצגים את העירייה או את הגורר בכל דרך שהיא.
9. התובענה הייצוגית לא תגרום נזק חמור לציבור הנוזק לשירותיה של העירייה או לציבור בכללותו לעומת התועלת הצפויה מניהולו בדרך זו לכלל חברי הקבוצה ולציבור -
- (א) לא ייגרם נזק לציבור הנוזק לשירותיה של העירייה או לציבור בכללותו אם העירייה תחדל מלגבות את האגרה.
- (1) על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 266,727,000 ש"ח. הנחת המבקשת היא, כי בשנת 2006 ובשנת 2007 תהיה הגבייה דומה.
- (2) בדוחות הכספיים הנייל אין פרטים בדבר מספר הגרירות, סכומי הכסף שנגבו מבעלי הרכב, והאם חלק מהתשלום הועבר לקופת העירייה. הנחת המבקשת היא, כי שיעור סכומי האגרה השנתיים המשוערים הוא כ- 1% מתוך סכום גביית המסים השנתי של העירייה, בדומה לשיעור שבעיריית תל אביב (גביית המסים והמענקים בתל אביב היה בשנת 2005 - 2,173,487,000 ש"ח, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140).

- (ב) בפני העירייה פתוחה הדרך לתבוע משר התחבורה להתקין בתקנות תעריף שונה מזה שקיים כיום, ולקבוע אגרה בשיעור חוקי.
- (ג) בפני העירייה פתוחה הדרך להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, או אז, היא תהיה פטורה מהשבת האגרה שנגבתה שלא כדין.
- (ד) התועלת הצפויה מניהול התובענה הייצוגית לכלל חברי הקבוצה ולציבור היא, כי העירייה תחדל מלגבות מהם אגרה בשיעור שנקבע בידי מועצת העירייה, ותחל לגבות מהם אגרה בשיעור החוקי, או בשיעור שיקבע כדין בתקנות לאחר שאלה יתוקנו בידי שר התחבורה.
- (ה) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה ולציבור עולה על החסר שיווצר בקופת העירייה –
- (1) אם תבחר העירייה להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ואם שר התחבורה יתקן את התקנות לאחר המועד הקובע, או אז תישא העירייה באגרת הגרירה בתקופה שבין המועד הקובע למועד תיקון התקנות.
- (2) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה ולציבור עולה על הנזק שיגרם לעירייה, משום שגובה האגרה שתיקבע בתקנות וטבירותה ניתנים לבחינה של בית המשפט הגבוה לצדק.
- (3) דחיית התובענה הייצוגית מבלי שהעירייה מודיעת, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ומבלי ששר התחבורה יתקן את התקנות, היא מתן רשות מפורשת לרשויות המקומיות ולעירייה בכלל זה לגבות תשלומי חובה שלא על פי דין.

פנקס התובענות הייצוגיות

10. בבדיקה שנערכה בפנקס התובענות הייצוגיות באתר בתי המשפט, עולה, כי לא הוגשה תובענה ייצוגית בעניין נשוא תובענה ייצוגית זו נגד הנתבעת. מפנקס התובענות הייצוגיות עולה, כי הוגשו 3 תובענות ייצוגיות נגד 3 רשויות מקומיות אחרות בעניין נשוא תובענה זו, בשינויים רלוונטיים לכל רשות מקומית. שלוש התובענות הייצוגיות הנייל וכן תובענה נוספת שטרם נרשמה בפנקס הוגשו על ידי הח"מ נגד עיריית תל אביב יפו, עיריית רמת גן עיריית נתניה, ועיריית ראשון לציון ונגד הגוררים מטעמם.

הגדרת הקבוצה וגודלה

11. הקבוצה כוללת כל אדם, אשר רכבו נגרר בידי גורר מטעם העירייה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ושילם 200 ש"ח כאגרה. מהדוחות הכספיים של העירייה לא עולה כמה גרירות נעשו בעיר בשנת 2005. האינדיקציה היחידה שיש למבקשת היא, כי מספר הגרירות ברחובות ובתל אביב יפו הוא יחסי לגודלן ולתקציבן.

על פי פרסומי עיריית תל אביב יפו, גביית המסים והמענקים בתל אביב הגיעה בשנת 2005 לסך של 2,173,487,000 ש"ח, מספר הגרירות בשנת 2005 היה 90,739, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140.

על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 266,727,000 ש"ח. לפי האינדיקציה הנ"ל, גביית המסים ברחובות היא כ- 12.27% מזו של תל אביב יפו. מכאן ניתן ללמוד, כי מספר הגרירות ברחובות במשך שנתיים הוא לפי ערך משולש: $172,962 \times 12.27\% = 21,222$ והאגרה היא $21,222 \times 200 = 4,244,400$ ש"ח לשנתיים.

על פי מכתבה מיום 17.7.2007 של עיריית תל אביב נגררו במהלך השנתיים האחרונות 172,962 כלי רכב, וב- 854 מקרים הושבה אגרת הגרירה מסיבות שונות, שאף אחת מהן לא נגעה בחוקיותו של התשלום.

סכום התובענה הייצוגית

12. סכום התובענה הייצוגית המשוער בהתאם לתחשיב הנ"ל הוא 4,244,400 ש"ח.

13. בית המשפט יתבקש להורות לנתבעים להמציא פרטים מדויקים לגבי מספר הגרירות שנעשו בשנתיים שלפני הגשת תובענה זו. במקביל, יפנו באי כוח התובעת לעיריית רחובות ויבקשו פרטים אלה. על פי הפרטים שיתקבלו, יתבקש בית המשפט לתקן את סכום התובענה הייצוגית, ולהפחיתה או להגדילה בהתאם.

התנהגות העירייה

14. ביום 15.2.2005 התפרסמה כתבה באתר האינטרנט NRG של עיתון מעריב מאת העיתונאי יהודה גולן, אשר הביאה לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. בכתבה נאמר, כי יו"ר ועדת הכלכלה ח"כ אמנון כהן, הציג סוגיה זו בפני משרד התחבורה, וכי עו"ד חוה ראובני ממשרד התחבורה אישרה את דבריו.

עוד נאמר בכתבה, כי ח"כ דוד טל תבע להחזיר את הכספים שהרשויות המקומיות גבו ממאות אלפי נהגים, במשך יותר משני עשורים, וכי ח"כ אמנון כהן עיכב את ההצבעה על אישור התקנות, בטענה שצריך לקבוע מחירי מינימום ומקסימום לאגרת גרירה.

15. ביום 2.3.2005 התפרסמה כתבה דומה בעיתון הארץ מאת העיתונאי צבי זרחיה, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. הכתבה צוטטה באתר וואלה.

16. ביום 3.3.2005 התפרסמה כתבה דומה נוספת באתר האינטרנט MSN מאת העיתונאי דוד ורטהיים, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה.

17. העירייה ידעה היטב, כי האגרה נגבית על ידה שלא כדין, וחרף זאת היא ממשיכה לגבותה..

העתירות

18. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית. אם בית המשפט הנכבד יאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, יתבקש בית המשפט -

(א) לחייב את המשיבות לגלות את מספר חברי הקבוצה, אשר רכבם נגרר בידי המשיבה מסי 2 - הגורר מטעמה של המשיבה מסי 1 - בהוראתה של העירייה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ואשר שילמו 200 ש"ח כאגרה, ולגלות את סכום האגרה הכולל ששולם על ידם.

(ב) לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לכל חבר בקבוצה את האגרה של 200 ש"ח בניכוי הסכום החוקי שהיו רשאים לגבותו בסך של 0.358 ש"ח, ובסך הכל 199.642 ש"ח, ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום התשלום בידי בעלי הרכב ועד לתשלום ההחזר בפועל.

19. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם למבקשת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיה ומאמצה לטובת כלל חברי הקבוצה.

אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה בסך 200 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העירייה לשלם למבקשת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיה ומאמצה לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא הגשת ההודעה כאמור.

20. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם לבייכ המבקשת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה + מע"מ.
אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה בשיעור שנקבע בידי מועצת העירייה בסך 200 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העירייה לשלם לבייכ המבקשת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא הגשת ההודעה כאמור + מע"מ.

צחי שור, ע"י

ערן פייביש, ע"י
בייכ המבקשת

ד"ר הרניק רוטטוביץ, ע"י

בימ"ש לעניינים מינהליים ת"א
תמ 134/07
אילת שקד חצובי נ. עיריית רחובות

בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

ת.פתיחה: 09/08/07 סדר דין: רגיל

597

התובעת: אילת שקד חצובי ת.ז. 005783535
מרחוב הגליל 9, רחובות 76601
באמצעות ד"ר הנריק רוסטוביץ ושות' – חברת עורכי דין
מרחוב תוצרת הארץ 16 תל אביב 67891
טל. 03-6954111 פקס. 03-6954112
דואר אלקטרוני: E-mail: cran@rostowicz.com

- נגד -

הנתבעות: 1. עיריית רחובות
מרחוב בילו 2, רחובות 76442
2. שוהר, שרותי תעבורה 2001 בע"מ, ח.פ. 8-306786-51
רחוב צבי הנחל 1, ת.ד. 12108
ד.נ. חפר, פארק התעשייה עמק חפר 38000

מהות התביעה: השבה של תשלומי חובה שנגבו ביתר
סכום התובענה האישית: 199.64 ש"ח
סכום התובענה הייצוגית: מוערך ב- 4,244,400 ש"ח

כתב תובענה ייצוגית

1. בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, (להלן: "החוק") מגישה התובעת באמצעות באי כוחה תובענה ייצוגית נגד הנתבעות, ובקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.
2. תובענה זו עוסקת בגבייה של אגרה בגין "גרירת רכב והחזרתו" (להלן: "האגרה"), שלא בהתאם להוראות תקנה 77 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, (להלן: "התקנות") והתוספת החמישית לתקנות, ושלא בהתאם להוראות חוק עזר לרחובות (העמדת רכב וחנייתו), התש"ן-1989 (להלן: "חוק העזר").
3. הנתבעות גובות את האגרה באופן שיטתי במשך שנים רבות.

התובענה הפרטית

הצדדים והסמכות

4. רכבה של התובעת נגרר בידי הנתבעת מס' 2 (להלן: "הגורר") בהוראת הנתבעת מס' 1 (להלן: "העירייה") ומטעמה. התובעת נדרשה לשלם את האגרה כתנאי לשחרור הרכב. העירייה היא "רשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התשי"ס-2000, (להלן: "חוק בתי משפט לעניינים מנהליים").
- הגורר גרר את רכבה של התובעת מכוחה של הוראת העירייה ומטעמה, וגבה את אגרת הגרירה (להלן: "האגרה") מכוחה של הוראת העירייה.
- בית משפט נכבד זה מוסמך לדון בתובענה המוגשת גם נגד הגורר, משום שהוא עונה על הגדרת: "וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין", שבסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.

האירוע

5. התובעת היא בעלת רכב שמספרו 8189910 (להלן: "הרכב").
- ביום 14.12.2005 החנתה התובעת את הרכב ברחוב הרצל ליד בית מס' 182 ברחובות. בשעה 10:01 קנסה העירייה את התובעת בסכום של 500 ש"ח בגין חניית הרכב במקום אסור, ועניין זה אינו רלוונטי לתובענה. בנוסף לקנס הנ"ל, הורתה העירייה לגורר לגרור את הרכב למגרש חנייה.
- ביום 14.12.2005 התייצבה התובעת במגרש החנייה של הגורר, ברחוב הרצל ברחובות, ונדרשה על ידי הגורר לשלם את האגרה בסך של 200 ש"ח כתנאי לשחרור הרכב. התובעת שילמה את האגרה לגורר, והרכב שוחרר.

המסגרת הנורמטיבית

6. בסעיף 77(ב) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) תשכ"א-1961, (להלן: "הפקודה") נקבע:
77. (א) ...
- (ב) כל חוקי עזר שהותקנו לפי סעיף קטן (א) יהיו בכפוף לכל תקנה שהתקין שר התחבורה על פי סעיפים 70-72.

7. בתקנה 77 לתקנות נקבע:

"77. רכב שהורחק, הוחסן או שגלגליו ננעלו לפי סעיף 70א לפקודה, לא יוחזר לבעלו ולא ישוחרר מנעילתו אלא לאחר ששילם את האגרה או התשלום שנקבעו בתוספת החמישית."

8. בסעיף 2א לתוספת החמישית לתקנות נקבע:

<u>בשקלים</u>		
בין השעות	בין השעות	בין השעות
<u>06.00-24.01</u>	<u>24.00-16.01</u>	<u>16.00-06.01</u>
...
		1. (א)
		2. תשלום בעד הרחקת רכב בידי מורשה לגרור (תקנה 77(ב))
538	448	358
...
		3.
		4. האגרות והתשלומים שבפסקה זו יותאמו לשיעור העלאות המחירים לשירותי גרירה שאישר הממונה על המחירים לפי סעיף 16 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, ויעוגלו לשקל הקרוב."

9. מכוח סעיפים 250 ו-251 **לפקודת העיריות** וסעיף 77 לפקודה התקינה מועצת עיריית רחובות את חוק העזר. בסעיף 7 לחוק העזר, הנושא את הכותרת "גרירה ונעילה של רכב", נקבע:

7. (א) רכב העומד או חונה במקום שהעמדתו אסורה על פי חיקוק או נסיבות שיש בהן כדי הפרת סדרי תנועה או מטעמי בטיחות, או שלדעת הפקח דרושה הרחקתו לשם הסדרת תנועה או לבטיחותה או לבטיחות הציבור, רשאי פקח להורות למי שהרכב ברשותו באותה שעה להרחיקו או לגררו.
- (ב) לא מילא מי שהרכב ברשותו אותה שעה אחר הוראת פקח כאמור או שאינו נמצא במקום, רשאי פקח, בין בעצמו ובין על ידי גורר מורשה, להרחיק את הרכב, לגררו ולהחסינו.
- (ג) בעל הרכב הרשום חייב לשלם את האגרות או התשלומים כפי שנקבעו בתוספת הראשונה בעד הרחקת הרכב, גרירתו והחסנתו, זולת אם הוכיח שהרכב נלקח ממנו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו.
- (ד) ראש העיריה יקבע את הגוררים המורשים לבצע את הגרירה, ההחסנה או השחרור של הרכב מבין הגוררים המורשים שאישר לכך ראש מחלקת התנועה במשטרת ישראל.
- (ה) ראש העיריה ימנה פקח לענין זה.

10. בתוספת הראשונה לחוק העזר נקבע:

תוספת ראשונה

(סעיף 7(ג))

בעד גרירת רכב, החסנתו, או בעד שחרורו תשלום אגרה או תשלום כמפורט בתוספת החמישית לתקנות התעבורה.

דין

11. בסעיף 77(ב) לפקודה נקבע, כי כל חוקי עזר שחותקנו לפי סעיף קטן (א) יהיו בכפוף לכל תקנה שהתקין שר התחבורה על פי סעיפים 70-72.
12. בתוספת החמישית לתקנות נקבע, כי האגרה בעד הרחקת רכב תהיה: 358, 448 ו- 538 שקלים, בהתאם לשעת הגרירה, ודוק, עסקינן בשקלים (ישנים) ולא בשקלים חדשים. עוד נקבע, כי: האגרות והתשלומים שבפסקה זו יותאמו לשיעור העלאות המחירים לשירותי גרירה שאישר הממונה על המחירים לפי סעיף 16 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, ויעוגלו לשקל הקרוב.
13. הגורר דרש עבור הגרירה תשלום של 200 ש"ח, ולא ידוע לתובעת מכוח איזה דין נדרש סכום זה. גבייה של 200 השקלים החדשים אינה עולה בקנה אחד עם הוראת חוק העזר ולא עם הוראות סעיף 77(ב) לפקודה הקובע, כי חוק העזר יהיה כפוף לתקנות.
14. המסקנה היא, כי האגרה של 200 השקלים החדשים נגבתה ללא סמכות ובניגוד להוראות הפקודה, התקנות וחוק העזר.
15. התובענה מוגשת נגד העירייה משום שהיא שכרה את שירותי הגורר, הורתה לו לגרור את הרכב, והורתה לגורר לגבות את האגרה. התובענה מוגשת נגד הגורר משום שהוא גבה את האגרה מהתובעת.
16. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לתובעת את האגרה של 200 ש"ח בניכוי הסכום החוקי שהייתה העירייה והגורר רשאים לגבותו בסך של 0.358 ש"ח, ובסך הכל 199.64 ש"ח, ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום 14.12.2005 ועד לתשלום בפועל, ובצירוף הוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד + מע"מ.

התובענה הייצוגית

הצדדים לתובענה הייצוגית והסמכות העניינית

17. רכבה של התובעת נגרר בידי הגורר בהוראת העירייה, והתובעת נדרשה לשלם את האגרה כתנאי לשחרור הרכב.
העירייה היא "רשות" כהגדרתה בסעיף 2 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים.
תובענה זו מוגשת בהתאם להוראות סעיף 3(א) לחוק וסעיף 11 לתוספת השנייה לחוק.
לבית משפט נכבד זה סמכות לדון בתובענה הייצוגית מכוח סעיף 5(ב)(2) לחוק.

התנאים לאישור התובענה כייצוגית

18. תובענה זו מוגשת על ידי התובעת בהתאם לסעיף 4(א)(1) לחוק. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט, המשותפים לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם בשם אותה קבוצה -
- (א) הקבוצה היא: בעלי הרכב, אשר הרכב שלהם נגרר בידי גורר מטעם העירייה ובהוראתה, ואשר חויבו בתשלום אגרה של 200 ש"ח בגין הגרירה.
 - (ב) העובדות המתוארות בפרק "האירוע" זהות לגבי כל חברי הקבוצה למעט מועד האירוע השונה מחבר לחבר. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
 - (ג) הסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה.
 - (ד) העובדות והסוגיות הן מהותיות, משום שעסקינן בגביית תשלום חובה שלא על פי דין.
19. קיימת אפשרות סבירה, שהשאלות העובדתיות והמשפטיות יוכרעו לטובת הקבוצה -
- (א) התשתית העובדתית זהה לגבי כל חברי הקבוצה, למעט מועד האירוע השונה מחבר לחבר. לשוני זה אין נפקות משפטית כלשהי.
 - (ב) הסוגיות המשפטיות זהות לגבי כל חברי הקבוצה, וכולן מבוססות על חקוקים.
20. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין, משום אין זה יעיל ואין זה הוגן, שכל חבר בקבוצה יגיש תובענה אישית להשבת הסכום העודף של האגרה בסך של 199.64 ש"ח, שנגבתה שלא כדין, מהטעמים שלהלן -

(א) בכל תובענה אישית כזו, יידרש כל חבר בקבוצה לפרוש מחדש את הסוגיות המשפטיות המקצועיות בפני שופטים שונים של בית המשפט לתביעות קטנות, שספק אם סוגיות אלה הם בסמכותו, או לחילופין, בפני שופטים שונים של בית המשפט לעניינים מנהליים.

(ב) תובענה אישית של 199.64 ש"ח אינה מצדיקה הגשת תובענה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים.

21. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת –

(א) התובעת נפגעה כספית מתשלום האגרה באותו אופן שנפגעו חברי הקבוצה, ולפיכך, היא מייצגת נאמנה את האינטרס של יתר חברי הקבוצה.

(ב) ד"ר הנריק רוסטוביץ, אחד הח"מ, עוסק במקצועו כפרקליט עצמאי זו השנה ה-32, והוא אמון על דיני תשלומי החובה כמחבר ספרי עיון ומאמרים וכמרצה בתחום זה.

22. קיים יסוד סביר להניח, כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב – הח"מ אינם מייצגים את העירייה או את הגורר בכל דרך שהיא.

23. התובענה הייצוגית לא תגרום נזק חמור לציבור הנזקק לשירותיה של העירייה או לציבור בכללותו לעומת התועלת הצפויה מניהולו בדרך זו לכלל חברי הקבוצה ולציבור –

(א) לא ייגרם נזק לציבור הנזקק לשירותי העירייה או לציבור בכללותו אם העירייה תחדל מלגבות את האגרה.

(1) על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 266,727,000 ש"ח. הנחת התובעת היא, כי בשנת 2006 ובשנת 2007 תהיה הגבייה דומה.

(2) בדוחות הכספיים הנייל אין פרטים בדבר מספר הגרירות, סכומי הכסף שנגבו מבעלי הרכב, והאם חלק מהתשלום הועבר לקופת העירייה. הנחת התובעת היא, כי שיעור סכומי האגרה השנתיים המשוערים הוא כ- 1% מתוך סכום גביית המסים השנתי של העירייה, בדומה לשיעור שבעיריית תל אביב (גביית המסים והמענקים בתל אביב היה בשנת 2005 - 2,173,487,000 ש"ח, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140).

(ב) בפני העירייה פתוחה הדרך לתבוע משר התחבורה להתקין בתקנות תעריף שונה מזה שקיים כיום, ולקבוע אגרה בשיעור חוקי.

- (ג) בפני העירייה פתוחה הדרך להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, או אז, היא תהיה פטורה מהשבת האגרה שנגבתה שלא כדין.
- (ד) התועלת הצפויה מניהול התובענה הייצוגית לכלל חברי הקבוצה ולציבור היא, כי העירייה תחדל מלגבות מהם אגרה בשיעור שנקבע בידי העירייה, ותחל לגבות מהם אגרה בשיעור החוקי, או בשיעור שיקבע כדין בתקנות לאחר שאלה יתוקנו בידי שר התחבורה.
- (ה) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה ולציבור עולה על החסר שיווצר בקופת העירייה –

- (1) אם תבחר העירייה להודיע, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ואם שר התחבורה יתקן את התקנות לאחר המועד הקובע, או אז תישא העירייה באגרת הגרירה בתקופה שבין המועד הקובע למועד תיקון התקנות.
- (2) התועלת הצפויה לכלל חברי הקבוצה ולציבור עולה על הנוק שיגרם לעירייה, משום שגובה האגרה שתיקבע בתקנות וסבירותה ניתנים לבחינה של בית המשפט הגבוה לצדק.
- (3) דחיית התובענה הייצוגית מבלי שהעירייה מודיעה, כי היא תחדל לגבות את האגרה מהמועד הקובע, ומבלי ששר התחבורה יתקן את התקנות, היא מתן רשות מפורשת לרשויות המקומיות ולעירייה בכלל זה לגבות תשלומי חובה שלא על פי דין.

פנקס התובענות הייצוגיות

24. בבדיקה שנערכה בפנקס התובענות הייצוגיות באתר בתי המשפט, עולה, כי לא הוגשה תובענה ייצוגית בעניין נשוא תובענה ייצוגית זו נגד הנתבעת. מפנקס התובענות הייצוגיות עולה, כי הוגשו 3 תובענות ייצוגיות נגד 3 רשויות מקומיות אחרות בעניין נשוא תובענה זו, בשינויים רלוונטיים לכל רשות מקומית. שלוש התובענות הייצוגיות הנייל וכן תובענה נוספת שטרם נרשמה בפנקס הוגשו על ידי הח"מ נגד עיריית תל אביב יפו, עיריית רמת גן עיריית נתניה, ועיריית ראשון לציון ונגד הגוררים מטעמם.

הגדרת הקבוצה וגודלה

25. הקבוצה כוללת כל אדם, אשר רכבו נגרר בידי גורר מטעם העירייה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ושילם 200 ש"ח כאגרה. מהדוחות הכספיים של העירייה לשנת 2005 לא עולה כמה גרירות נעשו בעיר בשנה זו.

האינדיקציה היחידה שיש לתובעת היא, כי מספר הגרירות ברחובות ובתל אביב יפו הוא יחסי לגודלן ולתקציבן.

על פי פרסומי עיריית תל אביב יפו, גביית המסים והמענקים בתל אביב הגיעה בשנת 2005 לסך של 2,173,487,000 ש"ח, מספר הגרירות בשנת 2005 היה 90,739, וסכומי אגרת הגרירה בשנת 2005 היה 23,592,140.

על פי מכתבה מיום 17.7.2007 של עיריית תל אביב נגדרו במהלך השנתיים האחרונות 172,962 כלי רכב, וב- 854 מקרים הושבה אגרת הגרירה מסיבות שונות, שאף אחת מהן לא נגעה בחוקיותו של התשלום.

על פי הדוחות הכספיים של העירייה ליום 31.12.2005, סכום ההכנסות ממסים מגיע לכדי 266,727,000 ש"ח. לפי האינדיקציה הנייל, גביית המסים ברחובות היא כ- 12.27% מזו של תל אביב יפו. מכאן ניתן ללמוד, כי מספר הגרירות ברחובות במשך שנתיים הוא לפי ערך משולש: $172,962 \times 12.27\% = 21,222$ והאגרה היא $21,222 \times 200 = 4,244,400$ ש"ח לשנתיים.

סכום התובענה הייצוגית

26. סכום התובענה הייצוגית המשוער בהתאם לתחשיב הנייל הוא 4,244,400 ש"ח.

27. בית המשפט יתבקש להורות לנתבעים לחמציא פרטים מדויקים לגבי מספר הגרירות שנעשו בשנתיים שלפני הגשת תובענה זו. במקביל, יפנו באי כוח התובעת לעיריית רחובות ויבקשו פרטים אלה. על פי הפרטים שיתקבלו, יתבקש בית המשפט לתקן את סכום התובענה הייצוגית, ולהפחיתה או להגדילה בהתאם.

התנהגות העירייה

28. ביום 15.2.2005 התפרסמה כתבה באתר האינטרנט NRG של עיתון מעריב מאת העיתונאי יהודה גולן, אשר הביאה לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. בכתבה נאמר, כי יו"ר ועדת הכלכלה ח"כ אמנון כהן, הציג סוגיה זו בפני משרד התחבורה, וכי עו"ד חוה ראובני ממשרד התחבורה אישרה את דבריו.

עוד נאמר בכתבה, כי ח"כ דוד טל תבע להחזיר את הכספים שהרשויות המקומיות גבו ממאות אלפי נהגים, במשך יותר משני עשורים, וכי ח"כ אמנון כהן עיכב את ההצבעה על אישור התקנות, בטענה שצריך לקבוע מחירי מינימום ומקסימום לאגרת גרירה.

29. ביום 2.3.2005 התפרסמה כתבה דומה בעיתון הארץ מאת העיתונאי צבי זרחיה, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה. הכתבה צוטטת באתר וואלה.
30. ביום 3.3.2005 התפרסמה כתבה דומה נוספת באתר האינטרנט MSN מאת העיתונאי דוד ורטהיים, אשר הביאה גם היא לידיעת הציבור את אי חוקיותה של אגרת הגרירה.
31. העירייה ידעה היטב, כי האגרה נגבית על ידה שלא כדין, וחרף זאת היא ממשיכה לגבותה.

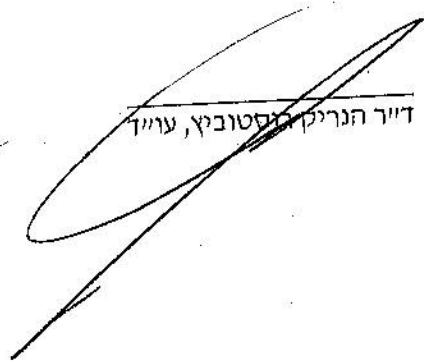
העתירות

32. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית בהתאם לבקשה המצורפת לתובענה זו.
33. אם בית המשפט הנכבד יאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, יתבקש בית המשפט -
- (א) לחייב את הנתבעים לגלות את מספר חברי הקבוצה, אשר רכבם נגרר בידי גורר מטעמה ובהוראתה במהלך השנתיים שלפני יום הגשת התובענה הייצוגית והבקשה לאישור, ואשר שילמו 200 ש"ח כאגרה, ולגלות את סכום האגרה הכולל ששולם על ידם.
- (ב) לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, להשיב לכל חבר בקבוצה את האגרה של 200 ש"ח בניכוי הסכום החוקי שהיו רשאים לגבותו בסך של 0.358 ש"ח, ובסך הכל 199.64 ש"ח, ובצירוף הצמדה וריבית כדין מיום התשלום בידי בעלי הרכב ועד לתשלום ההחזר בפועל.
34. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם לתובעת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיה ומאמצה לטובת כלל חברי הקבוצה.
- אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה בסך 200 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העירייה לשלם לתובעת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיה ומאמצה לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא הגשת ההודעה כאמור.
35. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את העירייה ואת הגורר, ביחד ובנפרד, לשלם לבי"כ התובעת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 15% מהסכום שיושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה + מע"מ.

אם העירייה תודה בנכונות התובענה, ותבחר להודיע, כי היא תחדל מלגבות את אגרה
בשיעור שנקבע בידי מועצת העירייה בסך 200 ש"ח, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את
העירייה לשלם לבי"כ התובעת, בגין הליך התובענה הייצוגית שכר של 10% מהסכום שהיה
מושב לכלל חברי הקבוצה בעבור פעולותיו ומאמציו לטובת כלל חברי הקבוצה אלמלא
הגשת ההודעה כאמור + מע"מ.

צחי שרף, עו"ד

ערן פליביש, עו"ד
בי"כ התובעת

ד"ר הנריק מסטוביץ, עו"ד